

Aan de Gemeenteraad van de gemeente Ridderkerk

Uw brief van:		Ons kenmerk:	RKC Ridderkerk
Uw kenmerk:		Contact:	Claudine Garama
Bijlage(n):	Onderzoeksplan	Telefoonnummer:	06-4862 9180
	Informatiebeveiliging	E-mailadres:	secretarisrkcridderkerk@gmail.com
		Datum:	25 juni 2019

Betreft: Start onderzoek Informatiebeveiliging

Geachte leden van de raad,

Met deze brief wil de rekenkamercommissie Ridderkerk u informeren over de start van haar onderzoek naar de informatiebeveiliging in de gemeente Ridderkerk, zoals aangekondigd in het Jaarplan 2019.

Gemeenten doen op forse schaal aan gegevensverwerking en verzamelen, beheren en verwerken daarbij niet zelden gevoelige persoonsgegevens. Die verwerking vindt vervolgens in steeds complexere structuren van (keten-)samenwerking en uitbesteding plaats. Er zijn de laatste jaren grote stappen gezet op het gebied van technologie, organisatie en wetgeving. Met name de introductie van de AVG in 2018 dwingt organisaties hun informatiebeveiliging zeer serieus te nemen.

Het maatschappelijk belang van een gemeentelijke informatievoorziening die voldoende veilig en betrouwbaar is volgt hier vanzelfsprekend uit. Gezien de uitdaging waar gemeenten mee geconfronteerd worden ligt het voor de hand om daar de vinger aan de pols te houden. Voldoende redenen voor de rekenkamercommissie van Ridderkerk om de stand van zaken van de informatiebeveiliging van de gemeentelijke organisatie te laten onderzoeken. Het onderzoek moet de vraag beantwoorden of de gemeentelijke informatievoorziening voldoende veilig en betrouwbaar is.

Op basis van het onderzoeksplan voor het onderzoek naar informatiebeveiliging zijn in april de offertes beoordeeld door de rekenkamercommissie. De opdracht voor dit onderzoek is gegund aan Necker van Naem, de formulering van de onderzoeksvragen is enigszins aangepast. Op 19 juni heeft de startbijeenkomst plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de rekenkamercommissie, de gemeente en het onderzoeksbureau. Na deze startbijeenkomst is het onderzoeksplan definitief vastgesteld, u treft het in bijlage aan.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Rekenkamercommissie Ridderkerk,
de voorzitter,

Drs. J.J. Démoed

Onderzoeksplan “Informatiebeveiliging en AVG in de gemeente Ridderkerk 2019”

Inleiding

De huidige maatschappij is in bijzonder rap tempo aan het “digitaliseren”. Die digitalisering raakt uiteraard ook de gemeenten in Nederland die immers op forse schaal aan gegevensverwerking doen en daarbij niet zelden gevoelige persoonsgegevens verzamelen, beheren en verwerken. Die verwerking vindt vervolgens in steeds complexere structuren van (keten-)samenwerking en uitbesteding plaats.

De keerzijde van deze digitalisering is de meegroeiende cybercriminaliteit. De veiligheidsmonitor 2017 rapporteert 20 cybercrimedelicten per 100 inwoners en 11% van de Nederlandse bevolking die slachtoffer is geworden van Cybercrime¹. In de wapenwetloop die is ontstaan tussen cybercriminelen en de maatschappij zijn de laatste jaren grote stappen gezet op het gebied van technologie, organisatie en wetgeving. Met name de introductie van de AVG in 2018 dwingt organisaties hun informatiebeveiliging zeer serieus te nemen.

Het maatschappelijk belang van een gemeentelijke informatievoorziening die voldoende veilig en betrouwbaar is volgt hier vanzelfsprekend uit. Gezien de uitdaging waar gemeenten mee geconfronteerd worden ligt het voor de hand om daar de vinger aan de pols te houden. Voldoende redenen voor de rekenkamercommissie van Ridderkerk om de stand van zaken van de informatiebeveiliging van de gemeentelijke organisatie te laten onderzoeken.

Doel en vraagstelling

Het onderzoek moet de vraag beantwoorden of de gemeentelijke informatievoorziening voldoende veilig en betrouwbaar is. De centrale vraag van dit onderzoek is dan ook:

In welke mate voldoet de informatiebeveiliging van de gemeente Ridderkerk aan de geldende wettelijke en gangbare vereisten, een jaar na de invoering van de AVG?

Om deze centrale vraag te beantwoorden worden de volgende deelvragen gesteld:

Beleid

1. Hoe heeft de gemeenteraad beleidskaders gesteld ten aanzien van informatiebeveiliging?
2. Hoe heeft het college hieraan vorm en inhoud gegeven in het informatiebeveiligingsbeleid en voldoet dit beleid aan de wettelijke en gangbare eisen?

Governance

3. Hoe is de governance-structuur (taken en bevoegdheden) rondom informatieveiligheid ingericht en voldoet deze aan de wettelijke en gangbare vereisten? (*ambtelijke capaciteit, verantwoordingslijnen richting het bestuur, rapportage*).
4. Wat zijn de rol en de verantwoordelijkheid van de raad ten aanzien van informatieveiligheid?
5. Heeft de gemeente voldoende inzicht/overzicht in het gebruik van gemeentelijke gegevens door derde partijen? (*afspraken, toezicht en controle, informatievoorziening*).

1) ¹ <http://www.veiligheidsmonitor.nl>

Werkprocessen, beheer en opslag

6. Hoe is de implementatie van wet- en regelgeving ten aanzien van informatieveiligheid gerealiseerd in de praktijk? (*planfase, betrokkenheid medewerkers, overeenkomsten vastgestelde processen en werkwijzen in de praktijk*).
7. Heeft de gemeente Ridderkerk zicht op in welke informatiesystemen er binnen de gemeente persoonsgegevens geregistreerd worden en hoe de toegang van medewerkers tot deze systemen is geregeld? (*autorisatieregisters*).
8. Met welke maatregelen geeft het college vorm aan het risico- en incidentmanagement met betrekking tot informatieveiligheid? (*zelfevaluaties, lerend vermogen, verbeterprocessen*).

Bewustwording, training en communicatie

9. Op welke wijze geeft de ambtelijke organisatie aandacht aan het bewustzijn op het gebied van informatieveiligheid? (*training, bewustwordingscampagnes, werkoverleggen*).
10. Op welke wijze vinden communicatie en rapportage plaats vanuit de ambtelijke organisatie naar relevante betrokkenen (zoals de gemeenteraad en inwoners) ten aanzien van informatieveiligheid? (*Informatieflyers, privacystatement op de website, aparte paragraaf "informatieveiligheid" in raadsvoorstellen*).

Onderzoeksopzet

Informatiebeveiliging kent, zoals alle beleidsvelden, een cyclus van beleidsontwikkeling, implementatie, evaluatie en bijsturen. De rekenkamercommissie wil in dit onderzoek deze volledige cyclus onder de loep nemen. In het geval van informatiebeveiliging lopen de implementatieaspecten van gedetailleerd technische tot organisatorisch lastige maatregelen. Voor alle maatregelen wil de rekenkamer deze tot op aantoonbaar niveau onderzocht hebben.

In het verlengde van de deelvragen ligt voor het onderzoek de volgende opbouw voor de hand:

- 1) Onderzoek naar beleidskaders en beschreven maatregelen
- 2) Onderzoek naar uitvoering van de gekozen maatregelen inclusief een stevige toetsing daarvan
- 3) Onderzoek naar het (bij-)sturend vermogen van de organisatie beginnend met evaluaties en eindigend met het vermogen om daadwerkelijk te verbeteren.
- 4) Onderzoek naar de transparantie van de gemeente in haar communicatie en rapportage, deels voortvloeiend vanuit de wetgeving, aanvullend vanuit beleid.

Onderzoeksperiode

Het onderzoek richt zich op de huidige stand van zaken van de informatiebeveiliging bij de gemeente Ridderkerk.

Aanpak en planning

De rekenkamercommissie huurt voor het onderzoek externe onderzoekscapaciteit in.

Het onderzoek kent de volgende stappen:

1. Startgesprek met onderzoeksbureau en stakeholders gemeente;
1. Documentenanalyse;
2. Interviews met de portefeuillehouder en medewerkers uit de ambtelijke organisatie die een rol spelen bij de uitvoering van de Participatiewet in de gemeente Ridderkerk;
3. Opstellen concept-rapportage;
4. 'Hoor en wederhoor', definitieve rapportage en afronding. De rekenkamercommissie doet op basis van het onderzoek aanbevelingen. Na de schriftelijke reactie van het college op hoor- en wederhoor wordt de rapportage aangepast indien daar aanleiding voor is. Na deze aanpassing biedt de rekenkamercommissie het rapport aan de raad aan.

Het onderzoek start in het tweede kwartaal 2019. De verwachting is dat de resultaten van het onderzoek in het laatste kwartaal 2019 aan de gemeenteraad kunnen worden gepresenteerd. De aanpak zal in nauwe samenwerking met de gemeente plaatsvinden. Op basis van deze aanpak voorziet de rekenkamercommissie de volgende planning:

Aanbesteding onderzoek	februari 2019
Offerte en plan van aanpak	april 2019
Startbijeenkomst	mei 2019
Uitvoering onderzoek	mei – augustus 2019
Conceptrapportage aan rekenkamercommissie	september 2019
Hoor- en wederhoor	oktober 2019
Publicatie	november 2019

De rekenkamercommissie gaat uit van de juistheid van de informatie die zij aangeleverd krijgt.